

แผนการสงวนรักษาข้อมูล (Data Preservation Plan)

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ตามมาตรา 24 วรรคหนึ่ง ให้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ จัดทำฐานข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของประเทศ และจัดให้มีระบบสารสนเทศกลางเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลการวิจัยและนวัตกรรมระดับชาติและนานาชาติกับระบบสารสนเทศของหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม และตามประกาศเรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานวิจัยที่ใช้งบประมาณ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ลงวันที่ 18 มกราคม 2560 เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงและนำผลงานจากงานวิจัยและนวัตกรรมของประเทศไปใช้ประโยชน์ และเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานด้านวิชาการที่เกิดจากนักวิจัย หรือหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้ผลักดันให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการจัดการความปลอดภัยห้องปฏิบัติการอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยห้องปฏิบัติการ ทั้งนี้ ที่ผ่านมา วช. ได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ให้เกิดการปูพื้นฐานในด้านต่างๆ ทั้งระบบการจัดการ เครื่องมือ และเครือข่าย เพื่อให้ห้องปฏิบัติการมีความปลอดภัย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านมาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงกับระบบการจัดสรรทุน วช. จึงได้ประกาศนโยบายและการขับเคลื่อนด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสารเคมี (พ.ศ.2566-2570)

ฐานข้อมูล Labsafety ให้ความสำคัญต่อกระบวนการสงวนรักษาข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลเพื่อให้ข้อมูลสามารถเข้าถึงได้ในระยะยาว และปลอดภัย โดยได้ กำหนดรายละเอียดของแผนการสงวนรักษาข้อมูลไว้ ดังนี้

1. Labsafety ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลด้านมาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการ โดยอยู่ภายใต้กรอบความร่วมมือของหน่วยงาน 2 แห่ง ของประเทศ ได้แก่ National Research Council of Thailand (NRCT) และ Office of the National Digital Economy and Society Commission (ONDE) โดย ONDE เป็นผู้รับผิดชอบด้านเครื่องแม่ข่าย การสำรองข้อมูล Backup การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ผ่าน ระบบ Government Data Center and Cloud service (GDCC) ทั้งนี้ เงื่อนไขจะเป็นไปตามนโยบายทางเทคนิคของ GDCC
2. Labsafety ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจาก NRCT ซึ่งมีคณะทำงานทำหน้าที่ดูแลระบบคลังข้อมูล และรับผิดชอบการนำฝากข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลเข้าสู่ระบบ Labsafety ทั้งหมด
3. วช. จะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศดิจิทัลด้านมาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการที่ดำเนินการผ่านระบบ Labsafety หรือการจัดส่งผ่านรูปแบบ file format ที่กำหนด โดยเจ้าของข้อมูลต้องปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวปฏิบัติ และอยู่ใน File Format ที่มีความเหมาะสมต่อการ สงวนรักษา เผยแพร่ นำกลับมาใช้ใหม่ และ เข้าถึงได้บนเว็บไซต์ Labsafety โดยมีประเภทของทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่

ให้บริการ คือ ข้อมูลห้องปฏิบัติการ ข้อมูลผู้ดูแลห้องปฏิบัติการ ข้อมูลผลการประเมินความปลอดภัยห้องปฏิบัติการ และข้อมูลเอกสารเผยแพร่ เป็นต้น

4. ข้อตกลงการจัดเก็บไฟล์ดิจิทัลอยู่ภายใต้เงื่อนไข Open data ที่ให้สิทธิ์ผู้สนใจทั่วไปในการเข้าถึงไฟล์เอกสารผ่านทางระบบ <https://opendata.nrct.go.th>
5. การจัดการนำฝากข้อมูล กระทำโดยเจ้าของข้อมูล เป็นผู้นำฝากผ่านระบบสำรวจและประเมินความปลอดภัยห้องปฏิบัติการ
6. ลิขสิทธิ์ของไฟล์ดิจิทัล เป็นของเจ้าของผลงานวิจัยและนวัตกรรม ตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558
7. การจัดเก็บไฟล์ดิจิทัลเพื่อสงวนรักษา ระบบ Labsafety จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล โดยไม่ทำลายไฟล์ดิจิทัล ยกเว้นไฟล์ดังกล่าว มีการตรวจพบว่ามีเนื้อหาละเมิดข้อตกลงการนำฝาก ได้แก่ การละเมิดด้านจริยธรรม การเมือง การปกครอง หรือขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี หรือการละเมิดในด้านลิขสิทธิ์ของผู้เป็นเจ้าของไฟล์ หรือเจ้าของไฟล์ประสงค์จะถอนไฟล์จากระบบ
8. คณะทำงาน Labsafety จะมีการตรวจสอบข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลก่อนการเผยแพร่ และมีการตรวจสอบสภาพไฟล์ที่นำฝากแล้วโดยการสุ่มตรวจ กรณีพบไฟล์มีปัญหาคณะทำงาน Labsafety จะระงับการเผยแพร่ข้อมูลที่ตรวจพบในระบบ Labsafety และแจ้งปัญหาที่ตรวจพบไปยังเจ้าของข้อมูลเพื่อดำเนินการปรับปรุงข้อมูลต่อไป
9. การอบรมให้ความรู้

ผู้ปฏิบัติงาน Labsafety ทั้งระดับบริหารและระดับปฏิบัติการ จะต้องได้รับการฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการและการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลด้วยรูปแบบการพัฒนาบุคลากรต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น

1) ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหาร

- ความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ การบริหารจัดการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลดิจิทัล เพื่อใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ
- ความรู้ด้านการจัดการความเสี่ยงดิจิทัล
- ความรู้เกี่ยวกับทิศทางการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัล และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง
- ความรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยี Bigdata มาประมวลผล และใช้เป็นเครื่องมือในการคาดการณ์ วิเคราะห์ ข้อมูล และประเมินผลการดำเนินงาน

2) ความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาระบบงานและบุคลากร

- ความรู้ด้านสถาปัตยกรรมระบบ

- ความรู้ด้านซอฟต์แวร์สำหรับการบริหารจัดการระบบ
- ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ที่สนับสนุนการทำงานในระบบ

3) ความรู้ด้านการวิจัย

4) ความรู้ด้านกฎหมายและธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน

- ระเบียบสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เรื่องการจัดทำฐานข้อมูล การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้ง การนำส่ง การเชื่อมโยงข้อมูล การรายงานผลงานวิจัยและนวัตกรรม และการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน พ.ศ. 2565
- ประกาศสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เรื่อง การจัดทำฐานข้อมูล การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้ง การนำส่ง การเชื่อมโยงข้อมูล การรายงานผลงานวิจัยและนวัตกรรม และการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน พ.ศ. 2565
- ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ว่าด้วยจริยธรรมการวิจัยทั่วไป พ.ศ. 2565
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2564
- พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562
- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558
- พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558
- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
- นโยบายและแนวปฏิบัติธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
- จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ

11. การประเมินผลและการปรับปรุง

ผู้ปฏิบัติงานระบบ Labsafety ต้องมีการประชุมเพื่อการทบทวน ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการและการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลด้านนโยบาย มาตรฐานต่าง ๆ ที่ใช้ในการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ ด้านการให้บริการ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการควบคุมคุณภาพและรักษามาตรฐานให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น และรายงานผลการประเมินต่อ 1) ผู้อำนวยการกองมาตรฐานการวิจัยฯ เดือนละ 1 ครั้ง และ 2) คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ไตรมาสละ 1 ครั้ง

12. การสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัล

ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่ให้บริการใน Labsafety (<https://labsafety.nrct.go.th>) ได้แก่

1. ข้อมูลห้องปฏิบัติการ ประกอบด้วย เลขทะเบียนห้องปฏิบัติการ ชื่อหน่วยงาน ชื่อห้องปฏิบัติการ ที่อยู่ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสถานที่ตั้งของห้องปฏิบัติการทั้งหมดในประเทศไทย
2. ข้อมูลผู้ดูแลห้องปฏิบัติการ ประกอบด้วย ชื่อผู้ดูแลหรือหัวหน้าห้องปฏิบัติการ อีเมล โทรศัพท์
3. ข้อมูลผลคะแนนการจัดทำ Checklist 162 ข้อ อ้างอิงตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระบบการจัดการด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวกับสารเคมี (มอก.2677-2558) ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลภายในของแต่ละห้องปฏิบัติการในการจัดทำแบบประเมินตนเอง เพื่อให้บุคลากรในห้องปฏิบัติการสามารถสำรวจสถานภาพและประเมินความปลอดภัยห้องปฏิบัติการได้ด้วยตนเอง และเพื่อให้รองรับความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการทั้ง 7 องค์กรประกอบ ประกอบด้วย การบริหารระบบการจัดการด้านความปลอดภัย ระบบการจัดการสารเคมี ระบบการจัดการของเสีย ลักษณะทางกายภาพของห้องปฏิบัติการ ระบบการป้องกันและแก้ไขภัยอันตราย การให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับด้านความปลอดภัย การจัดการข้อมูลและเอกสาร

13. การอพยพข้อมูล (กรณีเปลี่ยนระบบ)

วช. ได้มีการศึกษารูปแบบมาตรฐานของไฟล์ที่เกิดขึ้นใหม่อยู่เสมอโดยการติดตามข่าวสารจากแหล่งข่าวด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานของไฟล์ที่จะมีการใช้ในอนาคต เพื่อให้สามารถเก็บรักษาไฟล์ และใช้ประโยชน์ไฟล์ได้ในระยะยาว อีกทั้งสามารถที่จะให้บริการได้อย่างต่อเนื่องแม้ว่าเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไป เมื่อพบว่าเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการระบบสำรวจและประเมินความปลอดภัยห้องปฏิบัติการ (labsafety) วช. จะทำการวิเคราะห์และทบทวนมาตรฐานไฟล์ที่ให้บริการทั้งหมด เพื่อตรวจสอบว่าไฟล์นั้นยังสนับสนุนเทคโนโลยีที่ใช้งานได้อยู่หรือไม่ หากรูปแบบไฟล์ล้าสมัยและใช้ไม่ได้แล้ว ก็จะต้องทำการปรับเปลี่ยนไฟล์ให้เป็นไปตามมาตรฐานไฟล์ใหม่ทั้งหมด เพื่อให้สามารถเข้าถึงไฟล์แสดงผล โดยข้อมูลไม่มีการเปลี่ยนแปลง

14. ข้อมูลอ่อนไหว

วช. ไม่มีนโยบายในการให้บริการข้อมูลส่วนบุคคลที่เข้าข่ายลักษณะข้อมูลอ่อนไหว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งได้มีการกำหนดข้อมูลบางประเภทให้เป็นข้อมูลอ่อนไหว เช่น เชื้อชาติ ศาสนา พฤติกรรมทางเพศ ความคิดเห็นทางการเมือง ความพิการ ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ ข้อมูลสุขภาพ เป็นต้น

15. การสำรองข้อมูล และการกู้คืนข้อมูล

ข้อมูลของระบบ Labsafety จะมีการสำรองข้อมูลเป็นประจำทุกวัน และเก็บข้อมูลสำรองไว้มากกว่า 1 สถานที่ ได้แก่ GDCC Cloud และ วช. เพื่อลดความเสี่ยงและรักษาความต่อเนื่องของการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศของระบบ Labsafety

16.แผนสืบทอดข้อมูล

เพื่อลดความเสี่ยง และรักษาความต่อเนื่องของข้อมูลที่รวบรวมและจัดเก็บผ่านระบบ Labsafety กรณีที่ระบบระบบสำรวจและประเมินความปลอดภัยห้องปฏิบัติการต้องยุติการให้บริการ หรือส่งมอบหน้าที่ให้กับหน่วยงานอื่น วช. จะดำเนินการเก็บรักษาข้อมูลในคลังข้อมูล พร้อมคู่มือการปฏิบัติงาน ตลอดจนแผนการดำเนินงานต่างๆ ไว้เพื่อส่งต่อให้กับผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานต่อไป